

Tractatus physico-medicus de stimulantium natura in corpora viventia agentium / auctore Samuele Lynch.

Contributors

Lynch, Samuel.
University of Glasgow. Library

Publication/Creation

Glasgow, 1785.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/d9drp2f7>

Provider

University of Glasgow

License and attribution

This material has been provided by This material has been provided by The University of Glasgow Library. The original may be consulted at The University of Glasgow Library. where the originals may be consulted. This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

2.

TRACTATUS PHYSICO-MEDICUS,
DE
STIMULANTIUM NATURA,
IN CORPORA VIVENTIA AGENTIUM.

AUCTORE
SAMUELE LYNCH, M. D.

EX INSULA ANTIGUA.

GLASGUAE:
IN AEDIBUS ACADEMICIS, EXCUDERAT
ANDREAS FOULIS,
ACADEMIAE TYPOGRAPHUS.
M.DCC.LXXXV.

c

T H O M A E L Y N C H,

IN INSULA ANTIGUA,

M E D I C O,

FRATRI SUO CARISSIMO

S A M U E L L Y N C H.

S. P. D.

Quoniam moris, summum in medicina honorem petentium, est, primos suorum studiorum fructus alicujus patrocínio dedicare; si igitur ei mori mihi quoque obtemperandum erat, cui potius hoc opus, quam tibi, cujus patrocínio protectus, amicitia cultus, fraterna pietate fatus, adfectu paterno adamatus sum, erat offerendum? Accipe igitur aequi bonique, ut memoris tantorum officiorum, tam raræ inter fratres gratiæ, animi testimonium. Vale.

DOM: Jeffrey
hoc opus, cum
Optimis gratulationibus
presentat
Auctor

TRACTATUS PHYSICO-MEDICUS

DE

STIMULANTIUM NATURA,

IN CORPORA VIVENTIA AGENTIUM.

P R A E F A T I O.

IN omni philosophiae parte, magisque in medicina, quisque doctrinam a vulgo receptis scriptam tradit; ad eum redit, propriarum oppinionum, et ab aliis dissentionis, causam exponere, reddere rationem. Quoniam igitur id mihi usu venit, ut a vulgo receptis, non solum hic, sed in tota Continente placitis toto coelo recesserim, ut novam prorsus medicinae rationem proposuerim; quo certius tantae rei causam expediam et legentium satisfaciam desiderio; brevem institutionis meae in re medica historiam per texendum, per XIII. supra annos, putavi. Horum annorum XI. prius in artis tyrocinio, dein in usu, reliqui duo, et amplius, in Academia Edinensi praeterierunt. Illic nullam non adripui discendi occasionem, sive quae in publicis et privatis scholis tradebantur, sive frequentia cum ingeniosis studiosis colloquia et disceptationis, subinde aliquid ad cognitionis summam adlatura videbantur. Primis XI. annis, quia nihil ex cathedris docebatur, multae pro ratione fructus, maximaeque anatomicae cognitionis accipiendi occasiones non suppetebant. Eoque ad observationem

curationum imitationem et librorum lectionem, decurrendum so-
 lum erat. Ex quo fonte lutulento, postquam Edinburgum per-
 ventum est, nihil, nisi ex doctrinis prioribus, maximeque Boerhaa-
 viana, Culleniana, confusa farrago speranda erat. E contrario
 multiplicem quacunq[ue] medendi usum, aptiorum me ad verum a
 falso distinguendum, meris in usu tyronibus, fuisse redditurum,
 erat credibile. Quae res cum ita esse plerisque videretur; XV.
 tamen menses in Academicis Edinburgi studiis, prius praeteriere
 quam haecenus erravisse me percepi. Et, erraturus ad infinitum
 eram, nisi ingeniosissimus, et jure mihi carissimus amicus, cui jam
 et recta via, et inde devius undique error, penitus erant cognita
 Laurentius Walsh, M. D. Hibernus, in vasta solitudine me de-
 prehensum, DOCTRINAM SPASMODICAM contemplantem, VIAM
 MEDICATRICEM admirantem, nec ullò modo circumspicientem
 aut, qua ratione inde exire possem, cogitantem, ac ne, quo in loco
 essem, conscium, eodem modo expediisset, quo ipse olim erat ex-
 peditus. Sed, cum tantam solitudinem, priorum casuum memoriam
 etiam suspectui haberet, et novos errores timeret; commonstravit
 mihi prius periculo, fido me amico, quique jamdudum vastam
 regionem omnem exploraverat, Joanni Brunoni, M. D. ducem
 commendavit. Is, suscepto libenter negotio, per omnes anfrac-
 tus, asperitates, arenas subdolas, vortices, abyssos, et praerupta
 undique saxa, interdium tanquam VERI, noctu tanquam PERSUA-
 SIONIS ET CERTAE FIDEI, COLUMNA, optantem et gaudentem tu-
 tum demum, eduxit.

Jamque tantis expedito periculis reliquum est, ut aliquid de
 ipso opere dicam; quod, pro observationibus, inter iter e solitu-
 dine faciendum, haberi potest. In tria capita dividitur; primum
 DE STIMULANTIBUS AD SUMMAM, alterum DE RECTIS iisdem, quae
 ejusmodi esse intelligenda sunt, quae, corpore vivo admota,

cundam valetudinem, sthenicos morbos, et indirectam debilitatem, parient agit; tertium DE INDIRECTIS STIMULIS, quae ejusmodi sunt, ut, quanquam stimulent, tamen id non fatis, ad secundae valetudinis propria praestanda, faciunt; unde aut ad rectam debilitatem opportunitas, aut illa ipsa, aut in ea positi, asthenici morbi, nascuntur.

C A P. I.

QUALIA AD SUMMAM STIMULANTIA SINT.

STIMULANTIA eae potestates sunt, quae, corpori vivo admotae, in eo mutationem ¹, vel debilitando, vel, vigorem dando, creant; eoque, prout debita ratione, secusve eadem admoventur, ab eorum opere, tam secundae valetudinis, vitaeque, quam morborum et mortis, ² et curationum, propria pendent. Ad quam rem simul confirmandam, et in clariore monumento ponendam, pauca vocabula, quae saepenumero in hac charta adhibebuntur, explicanda sunt.

INCITABILITAS est ea corporis vivi proprietas, qua vel recta, vel eventu, ab alienis potestatibus adfici potest, quaque corpora viva a se mortuis vel inanimi quavis materia differunt ³. Potestates recta admotae, id est, stimuli recti, vigorem vel incitationem, pariunt ⁴ et supra modum admotae, ad sthenicos morbos opportunitatem ⁵ hosve ipsos ⁶ creant, atque etiam ultra

¹ Kewley de incitatione xvii.

² Brun. elem. med. xxii.

³ Brun. elem. med. x. xviii. xlvii. Kewley de incitatione iii. xiv. Jones's inquiry, p. 93. Webster. clar. praelec. mater. med.

⁴ Brun. elem. med. xvi.

⁵ Ibid. viii. lxxiii.

⁶ Ibid. lxvi.

tentae corpus in indirectam debilitatem ¹ et ab hac pendentes morbos conjiciunt ². Contra quoties eadem indirecte, seu stimulorum indirectorum more, admoventur, tum corporis incitatio ad rectae debilitatis ³ periculum, dein ad morbos in hac positos, redigitur. Verum, ut, quo modo stimulantia in incitabilitatem agunt, clarius intelligatur; corpus thermometro comparatur. In hoc ea facultas est, qua corpus a calore et frigore adfici potest. Haec facultas cum corporis vivi incitabilitate conferatur; ubi humor in thermometro ad incitationem auctam surgit, et ad hanc imminutam descendit. Hic calor, quod et verum est, altos vel rectos stimulos, in corpora viva agentes, frigus, quod postea quoque demonstrabitur, deficientes vel indirectos, representat.

Sic inter se comparatis corpore vivo cum incitabilitate et thermometro; de incitabilitate ita deinceps, ac de thermometro, verba fiant, eamque a potestatibus tam extrinsecus, quam intus, agentibus, ita ut thermometer a calore et frigore adficitur, adfici posse, ostendetur, *semilique* ratione incitationem modo augeri, modo imminui, demonstrabitur. Nam, ut calor et frigus plus minusve in thermometrum agunt pro majore eorum vel minore vi; sic stimuli in incitabilitatem eadem prorsus auctae vel imminutae magnitudinis ratione agunt. Quam rem tabula relata illustrabit in qua duplex series est, altera incitabilitatis, incitationis altera. Et ibidem cernitur, cum augetur incitatio, incitabilitas eadem prorsus ratione decrescere ⁴. *Utraque* series in 80 gradus dividitur, et secunda valetudo ⁵ in medio, scilicet, puncto 40; ubi incitabilitas et incitatio pares sunt, collocatur ⁶. Quoties nimia stimulorum vis admota est, incitatio prius ad sthenicorum

¹ Brun. elem. med. xxviii. ad xxxviii. Jones's inquiry, p. 114.

² Ibid. p. 66, 67. ³ Brun. elem. xxxviii. ad xlvii. ⁴ Ibid. xxxix, xl.

⁵ Ibid. iii.

⁶ Ibid. xxv. Kewley de incitatione xxvii.

morborum periculum, 50° notatum, adfendit; incitabilitas ad 30° descendit. Quod si plus stimulorum adhibitum est, licet minus potenter quisque agat, quam ubi incitabilitas magis abundabat; ea tamen potentia agunt, ut, supra 50° ascendentes, prosthénicorum morborum periculo, hos ipsos ea lenitate, quae in serie a 50° ad 60° notatur, inferant ¹. Hos in tabula, crescente usque majis stimulorum vi, major sthénicorum morborum excipit vehementia, scilicet a 60° ad 70° collocatorum. Supra hos, scilicet, inter 70° et 80°, stimulantis operis vi ad extremum tēta, nihil, nisi indirecta debilitas ², restat, et hanc supra mors ³.

Quoties igitur aliquis, ad ullum opportunitatis, leniorumve aut vehementiorum morborum, a 40° ad 70° seriei gradum, attollitur; vehementes potestates stimulantis subducantur, et indirectae, una cum sanguinis detractio, alvi purgatione, et aliis attenuantibus auxiliis, admoveantur, oportebit ⁴. Quod si porro eo magnitudinis extremae incitatio provecta est, ut indirectam debilitatem alicubi inter 70° et 80° positam, inducat; in hoc casu, propter tantam incitabilitatis imminutionem, diffusibilia stimulorum summis cujusmodi spiritus Gallicus, aether, opium, et alia sunt, administrandi erit necessitas; idque, ad debitam incitationem sustentandam, et mortem avertendam, faciendum est ⁵. Ad quod efficiendum, et perficiendam curationem, hi directi, vel diffusibiles, stimuli aliquantum temporis continuentur, et doses paulatim imminuantur, erit necesse; donec ita incitabilitas abundabit, ut ad semi consumptum statum, 40 puncto notatum descendat ⁶.

Contra, ubi postquam secunda alicui ab omni parte valetudo

¹ Brun. elem. xxiii, xxiv. Kewley de incitatione xxix. xxxiii.

² Element. med. xxviii, xxix. xxxv. cii. Kewley xlv.

³ Elem. xxiii. Jones's inquiry, p. 87. 88. ⁴ Elem. lxxxviii. xc. cccv.

⁵ Ibid. ciii.

⁶ Ibid. xxxiv. dclxxxii. et passim.

incidit, stimuli deficientes seu indirecti forte admoventur; hac ratione, absentibus stimulis vehementioribus, incitatio prius ad morborum asthenicorum periculum, quod in tabula 30° denotat, decidet, incitabilitas ad 50° adsurget; mox, vehementioribus stimulis etiam magis suspensis, et deficientibus solis admotis, leniores asthenici morbi, inter 30° et 20° dispositi, suborientur; et crescente etiam eodem opere, vehementiores, a 20° ad 10°, et vehementissimi a 10° ad 0 in tabula defixi, postremo certa mors, subnascentur ¹. Ad quemlibet modo relatorum debilitatis graduum medendum, curatio, ut e priore casu disci potest, a summis stimulantibus parcius prius adhibitis, dein, pro decrescens incitabilitas ratione paulatim largius, pendeat necesse est ². Ea enim vivi cujusque corporis natura est, ut, quo vehementes vel diffusibiles stimuli magis sint adhibiti, quo incitationis plus succreverit, eo incitabilitas magis consumatur, eoque potestatum incitantium plus usque in auxilium requiratur ³. Quae curandi in hoc casu ratio, si rite observetur, et non ultra modum tendatur, paulatim incitationem ad secundae valetudinis modulum, nempe, punctum medium 40 pervehet.

Ex supra dictis, morborum et mortis propria, aequae, ac secundae valetudinis vitaeque corporibus vivis naturalia esse, patebit ⁴. Quod etiam magis corporibus humanis usu venit, quae quotidie victus, aëris, et magnae rerum, modo gratarum, saepius injucundarum, varietati, item tam mentis, quam animi, facultatis varietati pari objiciuntur. Quo in casu raro vel nunquam perfecta valetudine, forsitan non duodecies toto anno intergram diem, utimur. Utque, in tempestatum in constantia mercurius in ther-

¹ Elem. Med. xxxviii, xxxix, xl, xli.

² Ibid. xliii. clxxx. clxxxii.

³ Ibid. xxiv. et passim.

⁴ Gaubius pathol. i. Brun. elem. med. lxx. lxxi. lxxii.

mometro raro biduum in eodem puncto permanet, sed vel supra, vel infra medium punctum surgit deciditve; sic idem prorsus corpori humano, et praecipuè virili, quod, in liberiore vitae generae, multis noxis adficiatur necesse est, accidere periclitatur. Hinc vel versus sthenicam vel asthenicam diathesin maxima ex parte vergimus. Hac re sic perpensa, omnem rem corpori admotam, vel extrinsecus vel intus, aliquo modo stimuli usu, recta vel eventu, fungi apparet, ultimamque utriusque stimulorum generis finem esse eundem, nempe, mortem; cum eadem potestates, rite admotae, vel secundem valetudinem vel paucos supra infrave gradus, efficiant. Cumque potestates per vices prius fere admoventur, quam ad gradum, in quo morbos, quos debilitas utraque continet, perveniatur; ea res in causa est, quod neutrius ultimus effectus toties suboritur, quoties fieret, si potestates constantur incubuissent. Indidem etiam constat, aequè saepe nos versus adversam, ac secundam, valetudinem, vel etiam saepius, vergere. Porro, ex iis, quae de stimulis utramvis debilitatem parientibus, dicta sunt, patebit, aliquem indirecta debilitate, ex nimio stimulorum opere, laborantem, his summotis, protinus in rectam debilitatem mortemve, incasurum¹. Contra, ubi incitatio, post deficientium stimulorum usum, plurimum imminuta est; inde incitabilitas tantopere accumulabitur, ut si summi stimuli subito et large admoverentur, aequè subito augeatur incitatio, eoque indirecta debilitas, et mors, vel protinus incidant, vel sthenica saltem diathesis exoriatur².

Ad summam igitur, vitam et mortem vivis corporibus pariter naturalem esse, et utramque a potestatibus stimulantibus, vel rite, vel nimis aut parum, incumbentibus effici. Hinc, duo morbo-

¹ Brun. elem. med. cvi.

² Ibid. cix. cx.

rum genera, vel potius duo tantum morbos, forma variantes, scilicet, sthenicum et asthenicum nascituros stimulis sequitur ¹: quibus vel additis vel subductis eos morbos tolli, scilicet asthenicum magnis et directis stimulis, sthenicum deficientibus, manifestum est ². Postremo tam vitam et salutem, quam morbos et mortem, pariter naturalia esse, et e potestatibus stimulantibus rite secusve agentibus, pendere, uno potionis et escae exemplo, declaratur. Quos omnino negatos mors subsequitur ³. Et e contrario nimia earundem indulgentia, aequo certo morbum, aut in majore excessu, mortem adducit ⁴. Verum, mediocris earum usus sanitatem vel ex omni, vel e magna parte parit ⁵.

Haec de stimulantibus genere, satisque ad propositum, ex quo hoc caput exorsus sum declarandum, ad proximum deinceps progrediar.

C A P. II.

DE RECTIS STIMULANTIBUS.

POTESTATES, ad hoc caput attinentes, ejusmodi sunt, quae in incitabilitati admotae, tam secundam valetudinem, quam quemlibet graduum supra eam; eoque secundae valetudini propria, morbos sthenicos, et ex indirecta debilitate asthenicos, denique, exhausta stimulo incitabilitate, mortem, procreant.

nam Easdem expositurus in tres sectiones dividum: sub prima, EXTERNOS STIMULOS commemorabo; cujusmodi sunt calor, lux, aër, contagio, exercitatio, cibus, potio, condimenta, sanguis, et

¹ Brun. elem. xxiii. Jones, p. 93, 98, 241.

² Brun. elem. lxxxviii. ad xciii.

³ Jones's inquiry, p. 68.

⁴ Ibid. p. 113, 114.

⁵ Ibid. p. 125.

inde secreti humores ¹: sub secunda comprehendentur adfectus animi ²: sub tertia stimuli diffusibiles exponentur.

S E C T. I.

DE STIMULIS EXTERNIS.

CALOR pro certo recta stimulans potestas est ³, utpote cujus supra thermometrum actio sit ad magnam altitudinem attollere mercurium; neque ejusdem minor super plantas et animantes vis est: utpote ex cujus magna ex parte actione universa vita pendeat ⁴. Sic, unaquaque hyeme, hortularios videmus in callidis cellis fructus quosdam nutrire; quod certum, eorum vitae ex calore pendere, indicium est. Rursus in Indis Occidentalibus planta mihi nota est, cujus flores quotidie quarta post meridiem hora panduntur, quaeque QUARTAE HORAE nomen nata est: Est jalapii species si non verum ipsum jalapium. Quarta autem hora calidissima diei illic est. Simul vero ac sol occidit, flores iterum collabuntur, nec denuo, ante eandem postridie horam expanduntur.

Quod ad caloris vitae animantium necessarium usum attinet; nulla hyems ubivis fere advenit, quin calor ex veste et amplis ignibus, ideo necessarius sit, ut incitatio debita fervetur, et gratus sensus, quae calor adpellatur, pariatur. Eodem pertinet ratio, qua pullorum, et ovi pararum animantium, ova nascuntur; priora, per lenem accubantis matris calorem, aliquamdiu continuatum; posteriora, praecipue in testudine Indorum Occidentalium,

¹ Elem. med. xi. cxxiv. ad cxxx.

² Ibid. xii. Jones's inquiry, p. 68.

³ Ibid. p. 68.

⁴ Elem. med. cxii. cxxiii. cccix.

quae ova in arena deponit et tecta relinquit, ubi arenae proprius calor, vel potius jubar, nascentem animantem fovent, illustrantur.

Quoniam igitur calor universae vitae necessarius est, et ad fecundae valetudinis modulum incitationem adtollit; rectus igitur, ex definitione ejus vocabuli supra tradita, stimulis fit necesse est. Verumenimvero, si calor liberius justo admovetur, sthenici generis morbi ¹ cujusmodi catarrhus ², peripneumonia, et similes alii, concitantur. Hi morbi facilius Hiberno tempore, ubi frigus et calor alternatim admoventur, erumpunt; si quidem gelido frigore, intrantes domum, natura ad ignem ducimur; eaque ratione morbi relati aliique similes gignuntur ³. Actione enim frigoris incitabilitas adeo crescit, ut, frigore admoto repente calore, hujus potentius opus eveniat. Eadem haec causa est, quod, verno tempore, adeo catarrhalibus et peripneumoniis, maxime post longam et frigidam hyemem, adfectibus sumus opportuni ⁴. Si caloris stimulus constanter, et magna vi, nullo frigore interveniente, alicui incumbit, incitabilitas adeo exhaustur, ut in indirectam debilitatem, et proprios ejus morbos; cujusmodi sunt apoplexia, paralyfis, febris maligna, et maxima pars morborum, sunt, et tandem in mortem, implicetur ⁵.

Ut lux proxime consideretur; actio ejus plantarum salutis necessaria videbitur. Itaque non exempla desunt, ubi planta, in tenebrosa cellula posita, minimum, idque cum perquam pallente flavedine, crevit, admissaque per parvam rimam luce, tam magnitudine, quam calore cresceret, semperque ad locum, quo lux intromissa est, maxime si vitis esset, vergeret, exereretque per rimam membra ⁶. Porro plantae, quae in vasis et juxta fenestras

¹ Eod. loc.

² Elem. med. cccxi. Jones's inquiry, p. 100, ad 104.

³ Elem. Brun. cclxxxiii.

⁴ Eod. loc.

⁵ Elem. med. cxv. cxvi.

⁶ Celeb. Black, in praelect. chem.

sustinentur; etiamsi fenestrae ad septentrionem vergebant, ubi jubar nihil efficere poterat, semper ad lucem saltem, id est, fenestram, membra dirigunt; et, e contrario, ubi vas in aliam partem ita mutatur, ut plantae pars, quae versus fenestram inflexa erat, introrsum verteretur; paucis diebus, prius recta sursum surgunt, et tandem rursus ad fenestram se convertunt ¹.

Lux vitae plantarum necessaria est, sive phlogisto, ut magno nostro professore medico *Black* ², placet, sive alio vocabulo insignetur. Attracta a plantis, viridem iis colorem impertit; ut ex sequente, experimento patet. In insula Antigua, patria mea, duae lagenae, in septentrionali fenestra positae sunt, altera preparatum calomelanem, altera tartarum emeticum, continentes. Quo facto eae utriusque laginae partes, in quas illucebatur, semper atrum magis colorum, quam aliae partes, quo lux minus admissa est, representarunt; et, concussis humoribus, relictæ immotæ, paucis diebus eundem effectum ostenderunt.

Si inter animantes et plantas rationis similitudo respicitur, et, quantum lux oculos adficiat, spectatur; eadem res firmabitur. Ita, cum e tenebris et profundo somno, exitur, claudere oculos necesse habemus, neque, nisi paulatim, sensim, et quasi gradatim, ad eam revehimur, tolerare lucem possumus. Quae res rectum stimulum lucem esse, tenebrisque aut somno, remota luce, oculorum incitabilitatem adeo accumulari, ut rectus lucis stimulus retinam magis commoveat ³, ostendit. Eodem principio posito, postquam lens depressa vel extracta est, ubi aegrotans luci subito exponitur, caecus evadit, ratio reddi potest: si quidem catarractus, lucis radios a retina intercipientis, hujus incitabilitatem adeo accumulatur, ut, lucis subito admissæ vis, nimia sit, et inde indirecta debilitas creata, visus amissionem, inducat ⁴.

¹ *Celeb. Black, in praelect. chem.*

² *Ibid. et elem. med. cccix.*

³ *Elem. xxvi.*

⁴ *Eod. loc. et passim.*

Quod si intenta in solem, aut magnum lumen, constanter oculorum acies, aut alio modo lux in retinam intentius penetrans, inflammationem et amaurositatem seu visus amissionem peperit; hujus amaurositatis indirecta debilitas, eoque consumpta, ad extremum incitabilitas, causa est ¹. Ad argumenta relata sustentanda, res, omnibus Indis Occidentalibus nota, referenda est, scilicet lunae in inanem materiam vis. Ubi, admissa lunae ad carnem luce, proximo mane, putrida caro evadit. Idemque piscibus usu venit, qui nocte, et lucente luna capti, proximo die putrescunt.

Quod ad AËREM attinet; ut alia ejus genera praetermittantur, aër communis directus stimulus esse videtur ². De effectibus ejus in spiritu sustentando non loquor, qui nullis non manifeste sunt. Sed stimulantis ejus operis vis, haecenus omnibus incognita multo temperie major videtur, dum temperies, excepto sanguinis in vasis impetu, reliquis omnibus major est ³. Hinc fit, ut septentrionales Europae gentes, et monticolae Scoti, adeo plus viribus, quam Australes, et magis etiam, quam plagam torridam occupantes, valeant; propterea quod purior aër in illis, quam his, regionibus est. Ejusdem aëris stimulus, simul ac aliquis natus est, in actionem, qua thorax amplificatur, et pulmones inflantur, spiritusque ade durante vita sustentatur musculos conjicit. Ejusdem stimulatricem vim ostendit, in omnibus corporis partibus, ut abdomine, et experte cuticulæ cute, perflatis, thorace, inflammatio prius, mox gangrena, nascens ⁴.

CONTAGIO mihi, quo magis ejus naturam perpendo, eo magis rectus esse stimulus, quanquam omni ex parte recti stimuli definitioni, minus congruit, videtur; quippe quae magna vi stimula-

¹ Eod. loc.

² Jones's inquiry, p. 68.

³ Elem. med. cxlv. clxvi.

⁴ Claf. Monro praelect.

trice incitationem morbosam, ut in variola, rubeola ¹, peste, dysenteria, febribus malignis, in quibus omnibus synocha evenit, excitet. In variola, ubi aliquis plenum habitum habet, propterea quod, ante morbi adventum, pleniore victu usus sit, factoque morbo noxae excitantes magna vi incubuerint; diathesis sthenica tantam magnitudinem adipiscitur, ut nisi protinus attenuetur et debilitetur corpus, indirecta debilitas superveniat, et in typhum synocha vertatur. Ob quam causam, quoties inoculatio instituitur, apud prudentem quemque medicum regula est, incitationem prope ad rectae debilitatis periculum, admotis stimulis deficientibus, id est, auxiliis debilitantibus, deducere ². Quo facto, contagionis stimulus incitationem non altius attollit, quam ut mitis synocha suboriatur, pustulaeque paucae, et aliorum symptomatum lenitas, consequantur ³. Eadem explicatio ad rubeolam pertinet; in qua quoniam diathesis sthenica magna est, si attenuans et debilitans medendi ratio non adhibetur, indirectae debilitatis morbus, qualis phthisis est, incidet ⁴. In peste, contagionem rectum stimulum esse, nulla non credendi causa est: subita enim portitorum Masiliensium ⁵, in mercibus, ex regione, quae LEVANT nuncupatur, solvendis, mors, contagionem pro recto stimulo egisse et apoplexiam fecisse, arguit. Nam, ut plebecula Gallica male alitur; eorum incitabilitas abundantior est, eoque contagionis opus potentius evenit, et indirectam apoplectici generis debilitatem, et mortem, intulit. Idemque de Turcis misere viventibus, et eodem morbo toties pereuntibus, discendum; in quibus plurimo incita-

¹ Jones's inquiry, p. 100. Vid. etiam Hug. Brown disp. inaugural de morbillis, et Brun. element.

² Elem. med.

³ Ibid.

⁴ Ibid.

⁵ Traité de la peste, pag. 41. Jones's inquiry, 68. et praelect. et Cullen, et Brun.

bilitatis abundantibus, magnus contagionis stimulus, tanto magis valet ¹.

Quae de contagione pestifera dicta sunt, eadem de dysenteria et febribus malignis viventes, fere occupantibus, dicenda. Quorum initio sthenica diathesis, semper evidenter obvenit, nec, nisi ubi magna contagionis vis, cum aliis magnis stimulis conjuncta admota est, ut in typho castrensi, vel carcerum, videre est, eoque febrilis forma ex indirecta debilitate incedit, anceps est. Porro aliquid Masiliensium portitorum fato similitimum, in Flandria, anno 1743, accedit: ubi e viginti tribus artificibus, quorum opera ad tentoria aegrotantium labe infecta reficienda, adhibita est, septemdecem febris mala extincti sunt ².

EXERCITATIO, sub qua ambulatio, saltatio, et in rheda, equo gestatio, item fricatio, comprehenditur, eo valetudini necessaria est, quod incitat, et, nimia, indirectam debilitatem et mortem infert.

Ambulatio, modo modica sit, recti stimuli vice fungens, incitationem ad idoneum secundae valetudinis modulum, servat et immodica, indirectam debilitatem, ut in lassitudine et langoris sensu cernitur, adducit ³. Quo in statu, finitam ambulationem, frigidae haustus claudens, indirectae directam debilitatem adjicit ⁴. Verum contraria plerorumque consuetudo est, itinere finito, spiri-

¹ Ab hac mea de contagionibus sententia optimus magister ita dissentit, ut propriae ipsius de eadem hac re, utpote subtili, nec tam facile exploranda, quam alia fere omnia apud illum, sunt, quae ad certam evidentiam, severissima scientia dignam, deduxit, non valde pertinax sit. Vid. ejus de hac re passim per librum ratiocinationem elem. med. xi. xvii. xx. xxi. lxxvi. lxxvii. clxxv. a ccxv. ad ccxxi. a cccxvi. ad cccclxxxii. a ccccxvi. ad ccccxxiv. a ccccliv. ad ccccclxvii. ccccclxxviii. ccccclxxxix. ccccxcxi. dxcii. del. a delxiv. ad delxx. et a delxxii. ad partem libri quintam.

² Sir John Pringle on the diseases of the army.

³ Brun. elem. cxxxvii.

⁴ Ibid. xlvi.

tum saccharinum dilutum fumentium, et sic incitationem paulatim imminuentium. Idem in equis, longo itinere peracto, usus obtinet; qui aliquandiu lentius ambulare aut fricari, et sic incitationis paulatim imminutionem subire, adfuescunt.

Saltatio, easdem, quas amulatio, rationes recipit; nisi quod, propter exercitationis vehementiam, plus sthenicae diatheseos, et indirectae debilitatis, periculum aditur.

Optima exercitationis forma gestatio in equo est; quippe quae non solum membra, sed et canalis alimentarii motum peristalticum, excitet, et debitam incitationem fervet, nec indirectam debilitatem inferre periclitetur. Ubi aliquis, propter abundantem incitabilitatem, gestationis in equo stimulo minus habiles ferendo est; rheda vel navigio vehi cito incitationem eo magnitudinis perferet, ut equo vehi tuto, dein possit.

Fricationis stimulus ideo utilis est, quod debitam exhalantis et absorbentis vasorum generis incitationem servat, et, ut idoneis suis officiis fungantur, efficit.

CIBUS omnium potestum stimulantium maxime necessarius est; utpote e cujus debita copia et genere vita magna ex parte pendeat¹. Genus ejus, quod maxime convenit, eoque ex animalium materia conficitur, recta stimulat, cum e contrario, quicquid e plantarum genere sumitur, stimulet quidem, sed indirecte, propterea quod, neque satis sanguinis, neque tam bonum hunc, quam altera materia, procreat². Carnea materia vigorem, ferociam summumque robor, ut in Leone, Tigre, et similibus carnivoris animalibus, videre est, progenerat. Contra materia ex plantis petitia mitem, ut in Bubus, Ovibus, et similibus graminivoris animalibus, usuvenit, efficit naturam. Quod vero ad hominem

¹ Elem. med. cxxvi. Jones's inquiry, p. 68.

² Brun. elem. cxxviii. cxxx. cxxxiv. Jones's inquiry, a p. 258. ad 262.

attinet; ei, dummodo bene valeat, utraque materia, convenit; ut ex ejus, et aliarum animantium, dentibus inter se collatis, qui mediam formam utrique animantium habent generi, colligitur¹. Verum, ubi aliquis debilitate, sive recta sive indirecta, laborat, ei carnea materia, vel sola, vel maxima ex parte, donec salus restituatur, vescenda est²: contraque, si incitatio ejus, vel quavis alia incitantium potestatum, vel sanguinis abundantia, adaucta est; tum sola, e plantis parata materia, est utenda³.

POTIO, ad hoc quoque caput attinens, multiplex est; ut varia vini, varia liquorum spirituosorum, et validarum cerevisiarum, genera. Modica talis potionis usus in secunda valetudine salutaris, in debilitate necessaria⁴, in opportunitate ad sthenicos morbos, hifve ipsis, diathesin augendo, noxae est aut pernicioe⁵.

In secunda valetudine vinum, tribus aut quatuor cyathis tenus, spiritus large dilutus, post prandium et coenam, post escam quamlibet cerevisiae, fumenda videntur. Quorum omnium usus est, digestionem expedere, et indirectam, e permanente cibi stimulo debilitatem, prohibere.

In debilitate, quo certius ad secundae valetudinis modulum incitatio perducatur, ex relatis potionis formis, vino maxime conveniunt, quibus fere omnibus, Madeirense, idque hujus generis, quod LONDINENSE speciale dicitur, fere praestant. Sacerdos nephritide laborans, ex morbi dolore, et quibusdam animi adfectibus, in magnam debilitatem implicatus est. Cum semper perquam cibi et potionis parcus fuisset, eoque vinum pro remedio oblatum recusaret, magna tamen hujus copia mediocrem valetudinis statum, tantamque, quantum localis renum adfectus recepiebat, re-

¹ Kentish's experiments on bark, p. 105, on regimen.

² Brun. elem. med. cxxiv. cccii.

³ Ibid. cclxii.

⁴ Ibid. cclxviii.

⁵ Ibid. cclxiv.

duxit. Haec curatio in Indis Occidentalibus peracta est. Ibi-
dem navis praefectus, communi illius coeli febre, quae prius sy-
nocha adparet, dein cito in indirectam debilitatem currit, im-
plexus, postquam in primo morbi stadio antiphlogisticis auxiliis ;
cortice in secundo, curatus erat ; morbus tanto pejor factus est,
ut medicus, sub noctem decedens, ante proximum mane mortem
aegrotantis praenunciaret. Sed, cerevisiae validae Londinensis,
quae PORTER dicitur, aegrotantis rogatu, tantum datum, quan-
tum ipse volebat, et dein continuatum, cum magna denunciato-
ris admiratione, morbum penitus sustulit. Amicus meus et con-
discipulus, Kewley, M. D. Liverpoolensis, post madefactum plu-
via corpus, omnibus typhi symptomatis implicatus est. Vini O-
portuensis lagenas singulas in singulos dies dedi ; quod, cum dif-
fusibilore laudani et camphorae stimulo, et quandoque spiritu
conjunctum, salutem reduxit. Pulsus, qui centeni et viceni, vel
etiam deni amplius, debilesque et exiles, fuerunt, post ternos vel
quaternos cyathos vini calidi sumptos, ad nonagenos vel centenos
unoquoque minuti spatio redibant, validioresque et majores pro
rata parte fiebant. Cum igitur plurima validae potionis fructus
hujusmodi exempla sint, eam rectam igitur stimulum esse, neuti-
quam dubitandum est.

CONDIMENTA similiter agunt ; cujusmodi sacchum, sal, piper
nigrum vel Cayennense, sunt ; ut “ lingua insignibus et pulcher-
“ rimis papillis instruitur, quae proxima gustus fides videntur
“ esse. Haec inter gustandum elevantur, eriguntur, quo acutio-
“ rem sensum habeant ¹.” Nam, “ linguam stimulant, melius-
“ que gustare faciunt, quo gratior cibus evadat, ipse forte pa-
“ rum saporis habens : quin et ventriculo quoque stimulo sunt,

¹ Clar. Gregor. conspect. med. theoret. 198.

“ et sic concoctioni, praesertim si ille debilior fuerit, opitulatur :
 “ neque bene concoquitur, si condimenta solita negata fereunt ¹.”

CHYLUS, absorbentibus vasorum lacteorum finibus acceptus, et
 iisdem ad cor, dein, in SANGUINEM, nondum cognita operis
 ratione, mutatur. Qui, qualis ejus ratio mutationis sit quamvis
 ignoratur, mutatus tamen, stimuli demum vi ², distendendo vasa,
 fungitur. Quod ita esse, pulsum in utraque diathese et secun-
 dissima valetudine status declarat. Qui in sthenica diathesi fre-
 quentiores sanis ita sunt, ut minime asthenicorum pulsum celeritatem
 attingant, et saepe in adultis 90 aut 100 raro 110 singulis
 minutis excedant. Iidem duri, pleni et valedissimi reperiuntur,
 eodem, vultus rubor, spiritus difficilis, et cutis ardor, pertinent.
 Quae res, vasa sic distenta ad actionem vehementem commoveri, et
 sanguinem majore vi et validiore impetu toto corpore percitari,
 demonstrant. Hinc pulsum durities, et plenitas ³ et spirandi,
 ruente rapide per pulmones sanguine, labor, exoriuntur. Quin
 et sanguinem bonum, qualis exhalantibus arteriolis diffluere non
 periclitetur, copia distendente nocere, ejusdem una detractio, su-
 bito lenimen, saepe salutem efficiens, evincit ⁴. Postquam pul-
 sus minus frequentes, molliores, exigui magis et debiliores pro-
 tinus evadunt; spiritus expeditur, vultus refrigeratur; et, ubi
 plus etiam detrahitur, pulsum tranquillitas, debitum cum mol-
 litie robur, et spiritus facilitas restituuntur. Cumque jam ex to-
 to salus est reducta, pulsum in adulto numerus vix 70 vel 5 aut
 6 amplius, unoquoque minuto, superat.

In diathesi asthenica, ubi sanguinis penuria est ⁵, pulsus celer-
 rimi, saepe a 120 ad 140 singulis minutis adscendentes, item pro

¹ Gregor. conspect. med. theoret. 615.

² Jones's inquiry, p. 68.

³ Brun. elem. cxxxii.

⁴ Ibid. cclxix.

⁵ Ibid. cxxxiv.

ratione molles, exiles ¹, spiritus celer, et exiguus, calor saepe, quam in altera diathesi, minor aut cum inaequalitate, sive morbi tempora, sive corporis partes, spectantur, aliquando nullus, est ubi summus ², evadunt. Cujus celeritatis pulsum causa praecipua est, inopia sanguinis, eoque justo minor distentio. Unde, cor et arteriae minus stimolata ad crebriores contractiones, feruntur, ubi, propter stimuli defectum, satis magna copia non est, quae ad plus sanguinis trajiciendum, et plurium contractionum necessitati superfedendum, evaleat. Sanguinem, abundantia distendente, stimulare, amicissimorum mihi juvenum, Jacobi McDonnell, M. D. Hiberni, et Caspari Wistar, M. B. Americani, experimentis porro firmatur. E tribus vitulis, cum alterius in alterum sanguis esset transfusus, ille in rectam debilitatem incidit; hic summum vigorem, aliquantulum ad indirectam debilitatem vergentem, adeptus est. Inter hoc faciendum periculum, admota manu, validius quam ante cor pulsare percipiebatur, et difficilior spiritus evadebat. Simul ac maxima sanguinis pars e priore in alteram animantem transfusa est, in illam, scilicet, recta debilitate laborantem, tertii vituli sanguis infusus est. Quo facto, et sanguine jam in vacuefacta vasa recepto, is mox vividior, dein magis usque, fiebat, expediebatur spiritus, cauda, quod laetitiae signum est, agitabatur, ipse adsurgebat, et tertio jam, ob sanguinis jacturam, expirante, emissus demum manu, integra prope salute reducta valebat.

Quod ad HUMORES SECRETOS, ut stimulant, attinet. "Secretiones" inquit vir ingeniosus "pleraeque perpetuae, et ad vitam et sanitatem necessariae. Sunt tamen quaedam, scilicet quae generationi inserviunt, aut nutrimento novi animalis, quae certo

¹ Brun. elem. med. eodem loc. et clxxix,

² Ibid. clxxxix.

“ tempore incipiunt et desinunt, et certo stimulo inducuntur ¹.”
 E secretis humoribus tres tantum priores, nempe, bilem, semen,
 et lac, commemorabo.

Bilis mihi solus usus esse videtur, intestina ita stimulare, ut motus peristalticus rite peragatur, ab humore alente pars, stercorosa segregetur, et digestio adjuvetur. Quod ita esse, haec in Ictero et symptomata declarant, digestionis pravitas, alvi compressio, stercoris, quicquid redditum est, durities. Quae omnia, propter bilis absentiam aut inopiam, accidunt. Contra, in Cholera, ubi nimis bilis abundat, nimis quoque, sed, versa debilis primarum viarum fibras, actione, stimulat.

Semen etiam in primo opere stimulus, et inter potentissimos, est, eum pro copia fere trahens effectum. Hinc bene alti, et plenius ac uberius viventes, item juvenes, quorum, ratione hujus stimuli habita, incitabilitas media est ² simul, et par stimuli gradus; vis in amore et magna in venerem proclivitas est. Ineunte aetate, ubi maturius justo concubitus inchoatur, et incitabilitas, copiosa nimis est, stimulus, licet avidè desideratus, minus tamen perfertur ³. Hoc tempore feminis stimulus, pulchritudinis stimulo flagrans, adeo incendit adolescentiam, ut, dum rapide in voluptem, tanto dulciorem, quanto nova magis est, laxitis fraenis ruunt, simul mores corrumpant, et corporum vires frangant. Qui effectus, caloris stimulo modo relati, ut in Indorum Occidentium adolescentibus usuvenit, in insaniam propemodum adigit. Profecta vel confecta aetate, cum jamdudum, tam propter amoris, quam aliarum potestatum infantium, diutius justo, anteaeta vita, continuatum, stimulum, detrita incitabilitas est, unaque alimento et aliis stimulis corpus minus jam minusque sustentatur,

¹ Gregor. conspect. med. Theoret. 707. Brun. element. med. cxxxvi.

² Brun. elem. med. xxv.

³ Ibid. xxvi.

deficiente femine pro ratione decrefcit incitatio. Itaque media et juvenili aetate magnus vigor vix, utroque vitae extremo, facile in morbos, et faepe graves, deflectit ¹.

Lactis abundantia, cum fanguinis, inde, aut et ab aliis stimulis nata, conjuncta; ad sthenicam diathesin augendam pertinet, sed vix ad indirectam, nisi locali in mammis facto vitio, pervenit ². Ejusdem defectus, a consimili fanguinis, unde conficitur, defectu, debilitato etiam inde, aut aliunde, reliquo corpore, suboriens pessimos asthenici generis morbos concitat ³.

S E C T. II.

DE STIMULIS INTERNIS.

STIMULORUM internorum primi, et praecipui, sunt animi affectus ⁴. Ex his,

IRA ex eorum numero est, qui excitantes, id est, vim vitalem augentes ⁵, nominati sunt. Eadem, cum ad id magnitudinis, qua furor adpellatur, adscendit, adeo potenter in incitabilitatem agit, ut indirectam debilitatem, et mortem ipsam, pariat ⁶: Cujus, quoniam hujus operis fines fusio rem explicationem non recipiunt, uno aut altero exemplo, contentus ero. Anno 1783 hyemali tempore, aliquis mulierem, ad Theatrum regium Londinense DRURYLANE nuncupatum, concitans, injuria nonnullorum, a quibus illa insolentius et contra decus excepta erat, exasperatus, tam propter contumeliam, tam quod nulla hanc eo tempore, ulciscendi

¹ Brun. elem. xxv. ² Ibid. cxxxvi. ³ Ibid. cxxxvii. Jones's inquiry p. 114.

⁴ Elem. med. cxxxviii. cxxxix. ad cxliii.

⁵ Greg. consp. med. theoret. 342, 1203.

⁶ Ibid. 55. 342. 1203.

facultas dabatur, apoplexia, simul ac muliebrem domum ingressus est, correptus, protenus expiravit. Quae res, idem irae opus eandem agendi vim, ad directorum stimulorum, de quibus supra relatum est, esse, et a nimio hoc stimulo, sicut et illis, incitabilitatem confumi, atque etiam irreparabiliter, posse, demonstrat. Plurimum huic similia exempla, nisi brevitati studerem, ex communi vita in medium adferri possent. Rursus haud raro accidit, ut ira rixantes ad insaniam adigat, idque incitationem supra omnem modum intentando: quid enim, si non in sania, est, homines ad gladium educendos et mutuo se jugulandos, impelleret? In mulieres, quarum incitabilitas virili fere abundantior est, furor adeo violenter agit, ut, nisi subsidio lacrymae proveniant, cito, propter incitationem ad indirectam debilitatem pervectam, in animi deflectiones, saepe justam hysteriam, incidant. Eodem pertinet puerilis animi mobilitas, ubi ex livissimis rebus ira, gaudium, dolor, subito inter se vicibus succedunt, abundantem incitabilitatem perexiguum stimulo, cito summam, quam talia corpora recipere possunt, incitationem nancisci, demonstrans ¹. Eandem rem confirmat summo opere adveniens ex ira gravi vigor, et longe salutarem superans, quo in casu tanto vis major, quanto cordis et arteriarum auctio fit, suboritur, omniaque sthenici morbi, sine pyrexia symptomata suscitantur.

GAUDIUM a medicis jure pro potestate stimulante universis ferè habitum est ². Idem eodem modo, in incitabilitatem, quo reliquos jam relatos stimulos, agere, si affectus, quos edit, confiderentur, haud dubitabitur ³; quippe quod subito, aut supra modum, incidens, apoplexiam et mortem concitet ⁴. Nec eodem non pertinet, quod certa pinceps Germanica, cum filia ejus a po-

¹ Brun. elem. med. xxiv.

² Gregor. consp. med. theoret. 342. 1207.

³ Ibid. 55. 343. 1203.

⁴ Jones's inquiry p. 114.

tente rege in matrimonium esset petita, et tanta praeter omnem spem, licet sponsa, quae nunc etiam vivit, quavis fortuna dignissima esset, laetitia contigisset, adlato nuncio, in apoplexiam et subitam mortem incideret. Idem fatalis finis pauperibus quibusdam, grandem supra fortunas et praeter spem pecuniam publice fortitis, et ex eadem causa, accidit. Neque hoc in casu mulieris Romanae quae superstitem, Cannensi cladi filium, et salvum, domum receperat, quem, ante deploratum, conclamaverat, subitum ex nimia laetitia fatum obliviscendum est ¹. Ut igitur magnum subitumque gaudium tantopere nocet, et, prae magnitudine, ire ad mortem potest; ita, paulatim admotum, et intra modum cohibitum, gratissimus pariter stimulus, et in primis salutaris, evadit. Exempla gratia, sit aliquis morti condemnatus, ad patibulum deductus, et, circumdato recte collo, tecto funebri pilio vultu, quid, post aliquam sic desperatarum rerum moram, adlato vitae condonatae repente nuncio, sequeretur, quis animi foret status? Quid aliud, quam, ut metu, desperatione, et similibus adfectibus, altioribus stimulis suspensis, incitabilitas tantopere accumularetur, et incitatio pro ratione imminueretur; ut haec, per subiti gaudii vim, cito medios secundae valetudinis, et sthenicorum morborum periculi, dein horum ipsorum gradus omnes superans, in indirectam debilitatem, et mortem demum, rueret. Contra, si tam laetus nuncius paulatim esset delatus, paulatim quoque et pro ratione, crescens incitatio, vel in secundae valetudinis puncto constisset, vel, hoc minus multum superacto, longe infra indirectam debilitatem, et periculum mortis, permansisset.

AMOR a medicis, modo excitans, modo deprimens, seu contristans, adfectus existimatur ². Verumenimvero, eandem po-

¹ Livii hist. Rom. et Brun. elem. med. xliii.

² Greg. consp. med. theor. 342. 1203.

testatem duabus rationibus, iisque diversis, agere posse, opinio discrepat, et fanæ philosophiæ repugnat. Cujus medicorum erroris nullam aliam causam videre possum, quam illorum rectam inter et indirectam debilitatem discriminis ignorantium. Eodem sane modo stimulus amoris, quo reliqui relati, agit, et si quando eam debilitas sequitur, hæc indirecta sit necesse est. Et, licet depressens et sedans effectus judicatus sit; ex omnibus, quæ jam exposita sunt, neque illum, neque quamlibet in naturas potestatem, animantium actionem quamvis, absoluta vi propriaque natura, sedare, dandum est.

Amor triplicis generis magna ex parte est; is, qui parentes inter et liberos et mutuus inter hos; isque, qui marem inter et feminam, sanguine non conjunctos, intercedit, et is denique, qui avaritia nuncupatur.*

Qui parentes proli adligat, amor paulatim inchoatus, hæc fere ratione crescit. Recens, natus, infellus, tener, inops, infons, matris risu adfectum, vagitu misericordiam, adlicet. Qua dulci consuetudine procedenti; officia materna ejus in parvulum charitatem indies augent. Per eadem, puer, ubi sibi circumposita jam cernere et, prae caeteris matrem, cognoscere, potest; eam, quasi notorum demum beneficiorum memor, omnibus aliis anteposit. Qui quidem est in puero abundantis incitabilitatis effectus. Idem dein in alterum parentem, et alios familiae, eoque magis, quo ab iis fatus et oblectatus sit, extenditur.

Mutuus inter fratres amor hoc modo progreditur. Maximus quisque natus, tener adhuc, modo relatae officiorum consuetudinis primus assuescit; huic proximus succedit, et pari adfectu materno fovetur; quem tertius dein, et sic deinde, excipit. Unusquisque

* Brun. elem. med. xvii. xix. ad xxii.

maternae charitatis successorem, ut aemulum suum, suspectui primum habet, quis aut quid sit requirit. Tandem inter utrumque familiaritas inchoatur, et, amoris in incitabilitatem stimulo operante, fraternam charitatem parit. Hanc minor quisque natus in majore cernens, quasi bonitatis ejus conscius et memor, simili bonitate, quantum aetas patitur, rependit. Cumque jam uterque ingredi et discurrere possint, lusitantes, alter alterum, oblectare gaudent. Qui adfectus per reliquam dein vitam permanens, ut major inter eos, quam alienos, charitas obtineat, efficit. Et, quoties mutuo rixantur, rixarum causa est ea incitabilitatis abundantia, quae ex levissimo quoque stimulo cito ad summam, quam is status recipit, incitationem pervenit²; dum reconciliata gratia et amoris redintegratio, quae celeriter succedit, ita, ut ante, explicanda est. Postremo mutuus sexuum adfectus plerumque paulatim procedit, primam a maris in foeminam obsequio, colloquioque incipiens, mutua amicitia gignitur; huic succedit amor. Quo caepto praesentia utriusque voluptati est, absentia dolori, et quoties, utervis alium in pretio habere videtur, sollicitudo et metus. Dehinc morbo se laborare incipiunt intelligere. Juvenis puellae amorem fatetur; haec, primum adversari simulans, ardorem illius incendit, ille magis urget, haec minus, minusque repugnat, tandem morem amanti gerit. Quae mutui amoris confessio, iteratis saepius et cumulatis osculis, eo magnitudinis incitationem provehit, ut nunquam, nisi, ubi una et soli sunt, sollicitudine careant. Ad hanc absentiae incommodum superandum, dies, quo nuptiae celebrentur, dicitur; una vivunt et prolem procreant. Haec mutui parentem amoris partem in se derivat. Aliquando tamen repentinus magis amor, praesertim in-

² Elem. med. xxvi.

ter júniores, est; quippe quorum, quam aetate provectorum, incitabilitas abundantior incitationem ilicet attollat, et supra relata efficiat.

S E C T. III.

DE STIMULIS DIFFUSIBILIBUS.

STIMULI DIFFUSIBILES sunt Electricitas, Opium, Æther, Camphora, Moschus, Alkali volatile, Assafoetida, Potio vinosa et spirituosae; dein, quae diffusibilibus et diuturnioribus quasi media sunt, Cortex Peruvianus et Zincum ¹.

ELECTRICITAS horum omnium potentissima, in omni debilitatis, five rectae, five indirectae, genere est. In recta debilitate et morbis ex hac pendentibus, cujusmodi sunt, menstruorum suppressio, chorea sancti viti, et similes sunt, hoc remedium prius modice, dein paulatim liberius et largius, adhibendum est ²; in indirecta, ut paralyfi, usus ejus inverso vitu procedit; ut primum largissime, dein, decrefcente morbo, paulatim parcius, ad perfectam curationem et reductam salutem, dandum sit ³. Eandem potentissimum stimulum esse, ut ex fulgore, apoplexiam et mortem pariente, constat.

OPIUM, electricitati magnitudine proximum, utilitate praestans, omnium stimulum maxime momenti est ⁴. Hoc plerique medici negant et sedans esse contendunt; alii, inter quos Cullenus celebris est, et stimulum et cedans esse differunt. Qua-

¹ Elem. med. cxxvii.

² Ibid. cvii.

³ Ibid. ciii. Jones's inquiry p. 60.

⁴ Ibid. p. 72.

rum opinionum haec a philosophia sana pariter et sensu communi abhorret. Quid enim absurdius esse potest, quam eandem rem duplici agendi potestate eodem tempore praeditum esse, dicere ? Adeo pulsus opio non frequentiores redduntur, ut e contrario creterrimos pulsus, quales in febribus existunt, in modicam protinus, opio dato, mox in salutarem, frequentiam redigi, perpetuum fit ¹. Neque corpus, nisi ante forte frigidius, opio calefit. Mentis vero serenitatem et ingenii augmen laetosque jucundos sensus eidem testanti, lubenter assentio. Opium cor et arterias quidem, sed non eodem, quo ille dicit modo, stimulat. Quod ille dicit de libero per sensorium commune fluxu, nisi ad antiquam suam sententiam redierit, et in humore nervoso per nervos fluente vim vitalem positam, respiciat, ignoro. Sed ipse jamdudum hanc sententiam vel repudiavit, vel repudiasse credi velle videtur. Haec de ejus, quantum nobiscum stimulare opium dicit, opinione dixisse satis fit. Ut sententia ejus de opii stimulo sic, ut dictum est, mixta vero falsa est; ita, quicquid de sedante opii natura animo conceptum verbis expressit, id omne et funditus falsum esse, pariter a ratione et rebus veris abhorrere, contra utrisque adverfa

¹ In ipsius magni viri verba, "The effects (of opium) are these. First, a frequency of pulse, after which, the body is sensibly warmed, generally with a redness and flushing of the countenance. While these effects proceed, a serenity of mind ensues, and a lively imagination, which, when it occurs, is almost constantly of the chearful and pleasurable kind.

Porro, "1st, The stimulant power is exerted on the heart and larger vessels, whence the frequency of the pulse, heat, and flushing. Next the stimulant power is exerted on the *sensorium commune*.

Iterum, "It may be demonstrated," ait, "that a free flow through the *sensorium commune* is always attended with serenity of mind, in opposition to chagrin, and that on the same free and equable flow depends the lively, the chearful, and pleasurable imagination. These are the effects of the stimulant power. Cullen's lectures on the materia medica, p. 284, and 285.

² Jones's inquiry p. 48.

fronte repugnare, cum bona ejus venia, contendó. Quare sic credit, causam ipsius verbis exponam. Ille “jucundam” inquit, “imaginationem saepe taedium sollicitudo, sequuntur, sensus “imperfecti videnter, imaginatio falsa, delirium et ebrietas suboriuntur¹.” Quae omnia sedanti opii facultati tribuit. Verumenimvero, si magnus iste indirectam debilitatem novisset, longe aliter sensisset². Ubicunque enim opium sic pro certo egit, effectus nimiae copiae datae, incitabilitatem exhausti, et indirectam debilitatem creanti, tribuendus est³. Sed hujus rei verae, quae non opio propria, sed omnibus stimulis nimis communis est, ignorantia in causa est, quod sedantem tam opio, quam aliis potestatibus, quarum etiam classem fecerunt, actionem tribuerint⁴. Ad quod probandum, eidem doloris consopienti virtutem imputarunt. Qui tamen ejus effectus tantummodo in asthenico dolore cernitur, cum in sthenico vis opio non solum dolorem, fatentibus iis quorum haec opinio est, aderugit, sed justam phrenititem accedit, et, ut indirecte debilitans noxa, ad ipsam mortem progrediatur, efficit. Idem aequè delirii asthenici remedium efficax est. Ejusdem, in accessionibus podagrae non solum prohibendis, sed tollendis, eo magis miranda virtus, quo minus tantam curationem vel ab opio, vel a quovis remedio, ante novam doctrinam repertam, quisquam omni tempore ausus sit seperare. Tollit opium inflammatorium in artu symptoma, propterea quod hoc asthenicum est, tollit dyspepticam ejusdem in ventriculo statum, etiam a pura debilitate pendentem; tollit veram morbi causam, quae non plethora, et vigor, sed contra toto corpore justaque debilitas, est. Quam rem in ipso novae doctrinae repertore BRUNONNE ipse ego, et

¹ Cullen's lectures on the mat. med. p. 284.

² Kentish's experiments on bark, p. 72.

³ Brun. elem. xxix. xxx.

⁴ Ibid. cxxvi.

praeter me complures discipuli ejus, condiscipuli mei, demonstratam vidimus. Is, inter suis praelegendum, gravissima et violentissima, in dextro cubito, morbi accessione, noctu prehensus, somnoque prae dolore excitatus, cc. protinus laudani guttas iv. hora matutina sibi dari, et quinque circiter dein horis totidem amplius iterari, cum jussisset, dimidia hora post, optimam, quam unquam ante, praelectionem; cum sommo corporis, summo animi vigore, pulsa penitus, tam e reliquo corpore, quam ex cubito, morbo, et, quasi ipso sese major, mirantibus omnibus, qui eum eo die audiverunt, habuit. Quod idem saepius ante factum ab illo, et cum pari facilitate, ad summam effecit, ut quartus jam annus agatur, et prope exigatur, ex quo nulla non accessio, similibus fere temporis intervallis prohibita, et penitus in eo sublata sit, qui ante, solita ratione curatus, inter claudicandum et summum cruciatum perferendum, vix 14 totus anni dies iusta aegri pedis integritate usus est¹. Idem fructuosum imprimis in aliis omnibus debilitatis paulo gravioris morbis, maximeque in colica pictonum apud Indos Occidentales, est; in qua ipse grana v. bis eodem die felicitur praecipit. Idem largissime datum in rigidissimo tetato miranda virtute remedium est. Regula dandi est, neque pondus neque mensuram morari, sed usu ejus prius non desistere, quam funditus morbus sublatus sit. Quae res medentibus apud nos notissima et certissima est.

AETHER diffusibilis quoque stimulus est tam in reliquis debilitatis morbis, quam in dyspepsia, hysteria et similibus; in quibus fructuosissimus ejus usus est. Cujus rei in testimonium, ut brevitate causa, multa alia praetermittam, protractae aetate vir-

¹ Vid. praefat. elem. med. et Jones's inquiry into the present state of medicine.

gini hysteria, longa febre, et symptomatis dyspeptici laborantem, et, ante meum adventum, sumpto pridie emetico, eo imbecillitate redactae, ut in lecto erecta federe nequiret; vini aliquid, corticem peruvianum, et, ter quaterve die, elixir paregorici, secundum Phar. Lon. guttas L. praecepi. Quibus auxiliis unum aut alterum diem secunda valetudo cum restituta esset; et redintegrato tantum morbo, ut, sine animae defectionibus erectam lecto brevissima mora sustinere se non posset; vini amplius, juscula lauta, et aetheris guttas xx. primo die danda curavi; posterisque diebus quotidie aetheris guttas xv. vel xx. donec summa ad c. perducta est, adauxit et fugavi penitus morbum.

CAMPORA utilissimus quoque et potentissimus ¹ in omnibus morbis, ubi reliqui valent, stimulus diffusibilis est, eodem operam agens. Gratissima ejus ventriculo forma bolus vel emulsio, dum modo rite dividatur, sin minus, pariter ingratus est.

MOSCHUS licet opido potens stimulus sit; quia tamen plerumque gustui praecipue ubi incitabilitas plurimum abundat, quod in casu animae defectiones ab eo concitari vidi, et quia nimio pretio parandus est; ob has causas, maximeque, quod omni ejus virtutis parti opium, quod melius et potentius stimulat, bene super sedet, huic igitur plerumque posthabendus videtur.

ALKALI VOLATILE, sive extrinsecus, sive intus datur ², egregie potens stimulus diffusibilis est: summo corpori admotus rubefacientis vice fungitur, naribus haustum manifesta fide stimulat. Intus sumptum, summopere in omnibus debilitatis morbis, maxime quorum symptomata praecipua, ut hysteriae et similia, in canale alimentario dominatur, summum fructum adfert. Culle

¹ Jones's inquiry p. 63.

² Clar. Gregor. conspect. med. theoret. 1221. Brun. elem. med. xxvi.

nus celeb. in suis de materia medica praelectionibus: “propter
 “volatilitatem,” inquit, “et subtilitatem, citissimum ventriculo in
 “adfectibus nervosis antispasmodicum est; quos, saepe,” ait, a
 podagra dependere, dixi. Si igitur ii adfectus a podagra, quod
 eo minus inficias ibo, siquidem omnes morbos vel asthenicos,
 vel sthenicos esse, et ad duas formas redire, compertum est, pen-
 dent: Podagram, tam a reliquis stimulis diffusilibus, quam ab
 ipso opio, quod, ut supra retuli, omnium in omni casu optimum
 est, ipso, si reputet, Culleno iudice, tolli posse, sequetur.

ASSAFOETIDA priorum stimulorum virtutem haud parva ex
 parte possidere videtur, maximeque in hysteria, dyspepsia, et si-
 milibus canalis alimentarii adfectibus, usui esse solet.

POTIONIS VINOSAE ET SPIRITUOSAE vis stimulatix fufius ante
 explanata est, nisi quod, ad varias ejus partes diffusibiliores reddend-
 das, largior ejus copia et major vis, adhibenda est². Quo facto,
 in magnae debilitatis morbis, ne febribus quidem, ubi satis ali-
 quis ad earum curationem mature accessit, nec gravissimis ipsius
 podagrae accessionibus, exceptis, saepe aliis stimulis diffusibili-
 bus, ipsoque opio vix opus fore, et potio valida debito ritu in-
 gesta, ad salutem sufficere plurimis experimentis comperta est.

CORTEX PERUVIANUS eo sub hoc caput redactus est, quod ad
 eosdem morbos, quibus alii stimuli medentur, solvendos, pertinet,
 eoque eandem agendi vim, magis minusve possideat necesse est³.
 Cujus tamen longe minor, quam illorum, virtus est; quippe quae
 non solum in graviorum ardentis plagae, sed etiam Britanniae
 longe leniorum, intermittens et remittens generis, febrium

¹ Pagina 328.

² Elem. med. cxxvi. cclxviii.

³ Vide Kentish's experiments and observations on a new species of bark.
 pag. 22, et a 97, ad 104.

saepius deficiat, quam ad sententiam succedat; cum e contrariis diffusibiliores stimuli, supra relati, praeter omnium spem easdem prospere curare nuper explorati sint¹. In usu hujus medicinae dupliciter medici sese fefellerunt, scilicet; non satis ejus dando, et, commixta ea cum potentioribus stimulis, soli ei curationis, quoties accidit, fructum tribuendo. Quod ad formam dandi cortices attinet, extractum ejus, quam simplicem eum, dare convenientius est; cum enim ipse cortex datur, supervacuae materiae cum efficace conjunctae copia, necessario hausta, ventriculo ingrata evadit, quod incommodum facile, extractum dando, vitatur; ubi tantum medicinae in drachmae pondere, quantum in pulveris uncia dimidia; eoque pro ratione ventriculo levius futurum, ingeri potest. Quo illustrior haec res fit, fratris mei Thomae Lynch Antiguensis, medici, filii casum, qui mense Februario 1783, cum puer duos annos et dimidium agebat, a patre tractatum exponam. Pueri primum catarrho laborantibus, qui aliquamdiu permanfit, vesicatorium tergo admotum est. Quo facto, sublatoque cibi desiderio, re proprius aspecta, cynanche maligna coepisse, pars cui admotum vesicatorium erat, gangraenosam speciem prae se ferre, tenuemque humorem et ulceratas cutis partes emittere, cernebantur; cujus in remedium sequens mixtura praecepta est.

Recipe, Extract. cort. peruv. moll. drach. iij. camph. gr. viii.
 tinct. cort. peruv. huxh. unciam unam, aq. bullient. uncias
 iij. misce cochl. j. omni semihora, vel omni hora sumend.

Postero die ulcus in gutture deminui, in tergo meliorem materiam emittere, etiam tum percipiebatur. Qua medicina X. dies

¹ Brun. elem. med. et in praedlectionibus, literae Joan. Wainman, M. D. in paludibus Lincolnensibus hanc rem confirmant.

continuata, et tanto corticis, quantum ejus contriti librae aequiparanda est, si quindena extracti grana singulis pulveris drachmis paria esse computentur, dato et leniter ventriculum adficiēte, puer convaluit, et nunc quoque, secunda, spero, utitur valetudine. Convenientissima febris malignae, praecipue sub calidis coelis, curandi ratio haec mihi videtur.

Recipe, Extr. cort. peruv. moll. unc. ij. vin. Madeir. lbiss. misce Cyath. pro dof. omni semihora vel omni hora.

ZINCUM, sub hac operis parte eo tractare visum est, quod manifeste stimulat. Sic in nervosis et convulsivis adfectibus, granis v. vel vi. tenus datum, potentissimum, quod scio, remedium est. Ad quam rem explicandam, e plurimis, quae mihi in morborum curationibus in Infula Antigua contigerunt, exemplis, uno aut altero contentus ero. Puellae X. annorum, perquam tenero habitu, cum in Choream sancti viti incidisset, et consuetis remediis, scilicet, cortice peruviano, valeriana, et caeteris, frustra curata esset, experimenti gratia, paucae Zinci pillulae, singulae singula grana habentes, datae, symptomata cito lenierunt, et, post aliquam moram, penitus sustulerunt. Alter mulieris, perquam tenero et excitabili habitu casus erat: Illa paucis, post alterum partum, qui perierat, diebus, ex fame, nam cibum pariter et medicinam, venenum metuens, obstinate recusaverat, in formidanda et mortis periculo plena, symptomata implicata est. Cum sic se unum aut alterum diem habuisset, Zinci Florum grana vi. per vim detrusa, tranquillitatem ejus restituerunt, et ad cibum capiendum alexerunt; et saepius iterata medicina, falsa eam formidine liberavit, et solitam cibi capiendi potestatem reduxit. Tertius viri casus erat: Cui febre intermittente quotidie circa meridiem repetente, item magno capitis dolore, gravibusque vultus et cervicis motibus convulsivis, cum unaquaque febris accessione

advenientibus, et in intervallis definentibus laboranti, cum aliquamdiu frustra cortex datus esset, circiter gr. vi. cum camphora et affafoetida, ante uniuscujusque accessionis initium, data, et cortex in intervallis continuata, salutem reduxerunt, cumque bidduum aut triduum Zinci usu destitus esset, febris quidem, sed sine gravibus symptomatis rediit.

Haec de praecipuis stimulis diffusibilibus praefato, reliquos, qui commemorari poterant, ideo praetermittere visum est, quod, cum omnium communis magna ex parte natura sit, et eos quoque intelligendos, supra relata, iudice me, et propius re spectata sufficiunt.

C A P. III.

DE INDIRECTIS VEL DEFICIENTIBUS STIMULANTIBUS.

Sub indirectorum vel deficientium stimulorum numero comprehenduntur eae potestates, quae, licet, aliquantum stimulent, non tantum tamen id faciunt, quantum satis fit, ad incitationem ad medium punctum, vel 40° attollendam: quorum alii tantum ad opportunitatis punctum, alii supra hoc, incitationem imminuunt; alii eandem eo depremunt, ubi mites, alii eo, ubi graves, alii ad eam seriei partem, ubi gravissimi morbi asthenici positi sunt, deducunt. Potestates, hic comprehendendae, in tres sectiones, ut in priore capite, nempe, externorum, internorum et stimulantium remediorum, dividuntur.

S E C T. I.

DE STIMULIS EXTERNIS.

FRIGUS horum omnium stimulorum primum tractandum est. De quo, cum de calore ante agebatur, quia fufius est tractatum, nihil fere nunc addendum restat, nisi ut, in frigore stimulantem ¹, et non sedantem vim inesse, demonstretur ². Ad hoc illustrandum, sex temperiei gradus eodem tempore, 64°, 50°, 40°, 30°, 20°, 10°, constituentur; ponatur aliquis in 10°, ruet subito incitatio; ponatur in 20° et incitatio, pro temperiei mutatione attolletur; in orbem omnium aliorum punctorum, per vices, reliquis omnibus objiciatur; constans ejus rei effectus erit, ut summam refrigerationem primum passus paulatim ad debitam temperiem, eoque secundae valetudini convenientem, perducatur. Iterum sunt sex homines, omni ex parte ejusdem aetatis, ejusdem constitutionis, et in eodem, prorsus incitationis gradu positi; quorum singuli singulis temperiei punctis relatis objiciantur, et effectus perpendatur. In 10° frigus primus omnium interibit; huic proximus in 20° positus; puncto 30° patens non tam cito extinguetur; qui vero 40° vel 50° sunt objecti, ii in diatheseos asthenicae gradibus, pro ratione diversis, restabunt; 64° temperiei gradui patens perfecta utetur valetudine. Quae res, sicut varii frigoris gradus sunt, sic idem paribus stimulantis operis gradibus praeditum esse, frigusque non absolutam, sed negativam potestatem existere, et tantummodo caloris diminutionem esse, ostendit. Sic perpenfa frigoris natura, id in omnibus sthenicis morbis, ca-

¹ Jones's inquiry, p. 69.

² Brun. elem. med. cxvii.

lorem in omnibus asthenicis, auxilio esse, consequetur ¹. Ut frigus calore opponitur, et negans non absoluta, potestas esse, convicta est, sic

TENEBRAE, quae luci opponuntur, negans quoque, non absoluta agensque, potestas, lucisque, quae agens et recta stimulans potestas est, absentia sit necesse est. Hoc variis evincitur experimentis; quibus arguitur, minutum lucis gradum, vel certam tenebrarum umbram, aliter claro lumini affuentis, aliter in exiguo illo, quod tenebrae dicitur, paulo diutius positis, adparere; idque hic, scilicet, in exigua luce ob abundantem incitabilitatem, deficiente lucis stimulo; illic, ob imminutam nimio eodem stimulo incitationem, incidere. Eodemque calor et frigus, lux et tenebrae, naturae consilio instituuntur, scilicet, ut caloris et lucis stimuli, nec ad nimiam magnitudinem procedentes indirectam, nec, ut in tenebris, deficientes directam debilitatem inducant, intermittantur. Eaque naturae creatricis cura, hominibus cum aliis animantibus, his universis cum plantis, denique omnibus rerum corporibus, quae viva esse novimus, communis est. In quinque zonarum media in summo ardore et jubaris splendore, si calor et lux perpetua essent “nec noctes diebus, lux tenebris, “alternis viscibus inter se succederent ²,” neque animantium, neque plantarum, vita ulla esse posset. Hoc modo, tam stimulis relatis, quam reliquis omnibus, quae ullam rerum vivam partem adficiunt, sub noctem [suspensis, ruitur in somnum; qui stimulorum opus suspendit, suspensoque hoc, et reddita luce, universi animantes, universum plantarum genus reficiuntur, et incitatio debita restituitur. Dein stimulorum opus rursus procedet, rur-

¹ Ad quod hujus rei restat, vide Brun. elem. xxi. cxvii. cclviii. et cclx. Ad etiam Illust. Black praefect. chem. Quin et haec, post Musshenbroeck particulas frigorificas reflectatas, omnium est sententia.

² Brun. elem. med. cccxxi.

sus suum ad indirectam debilitatem cursum peragit; quam rursus somnus, intermissa stimulatrice vi, sua causa, pellit, et rectam mane, quodam tenus debilitatem, in magnum vigorem stimulis diurnis vertendam, indirectae debilitati sub noctem cessuram restituit.

Aliae potestates parum stimulantur sicut, ut “CIBUS E PLANTARUM GENERE sumptus¹”; item “SALSA NIMIS DURATAQUE maxime ubi jam corrumpi coepit²,” CARO; CONDIMENTORUM DEFECTUS³; POTIO AQUOSAE⁴; SANGUINIS PENURIA⁵; &c.

S E C T. II.

DE STIMULIS INTERNIS.

Cum stimulis externis, de quibus actum est, interni partim conjuncti sunt. Ex his

METUS, quae inter adfectus dejicientes a medicis enumeratus est, non sedat, nec stimulo caret. Stimulat enim, sed minus eo animi stimulo, qui secundissimae valetudini necessarius est⁶ idemque, ut supra dictum est, de parum stimulantibus animi adfectibus dicendum. Ab eodem canities, ut in nescio qua charta legi et vulgari testimonio saepius audivi, nascitur. Quin tanta metus ad debilitandum vis est, ut teste Clariss. Duncan⁷, puer fulgore territus, in typhum incideret, quo, si recte memini etiam experavit.

¹ Elem. med. cxxviii. Jones's inquiry.

² Elem. med. cxxiv. Jones's inquiry.

⁴ Ibid. cxxx.

⁵ Ibid. cxxxiv.

³ Elem. med. cxxix.

⁶ Ibid. cxlii.

⁷ In praelectionibus ejus.

ANIMI FASTIDIUM SEU INGRATUS SENSUS, deficiens quoque stimulus est. Exempli gratia, eruditus aliquis cum eruditis consuetudine jungi solitus, indoctorum et vulgarium hominum confortii, si forte in illud incidit, pertaesus primum, dein, ut dictum communi utar, animo deprimitur. Eandem rem illustrat, pudicicarum et honestarum mulierum colloquii et confortii jucunditas impudicarum et meretricum, licet illis formosiorum, procacitum turpisque sermonis, probum animum male habentis, fastidium. Porro, cum incitabilitas abundat, turpium rerum visus, ut deficiens stimulus, agit, nauseamque et vomitum excitat. Quem sensum ipse in plateis Edinburgensis, praecipue mane ante illas purgatas, expertus sum.

Quae de deficientibus stimulis dicta sunt, ea ad argumentum nostrum illustrandum cum satis esse videantur; igitur ad proximam sectionem, transibo.

S E C T. III.

D E R E M E D I I S.

EMETICA non sedatrices, sed parum stimulatrices, potestates esse, eorum debilitandi, et validiorum stimulorum opus suspendendi, maxime in ventriculo et vicinis locis, vis argumento est. Hinc motus peristalticus inversus vomitum concitat. Ob quam causam, adversus omnes sthenicos adfectus, et forsitan etiam asthenicos leniores, ad ventriculum, quo stimulos facilius deinde recipiat, praeparandum, usui sunt. Eoque in calidarum regionum morbis, ubi bilis semper abundat, etiam necessaria mihi videntur. Quam meam sententiam Jacobus Campbell doctissimus medicus,

et optimis medicinae principiis, ut, Brunonis discipulus, imbutus, qui nuper ex Indis Orientalibus rediit, in colloquio nuper mecum habito, confirmavit. Quam utique curationis partem praeceptor noster communis, parum probat, ut illo principio, quo nunquam debilitate, curationis ergo; debilitatem addendam proponit, repugnantem: Et utut mitis debilitas fit, si ad purgandum sordidus canalem supra purgandum vel maxime vi videatur, tam debilitantem potestatem a potenter stimulante protinus esse excipiendum et jure quidem, contendit: Nosque, ut feriore trutena hanc rem pendamus, et nihil temere, nihil nisi alto animo agitatum, recipiamus, seque dein certiore faciamus admonet; quam ad rem explorandam attentior eo est, quod alii quoque, ut Joannes Robertson, prudens in primis in Antigua medicus, cuique doctrina nova audita alioquin perplacuit, eandem rem ad eum detulerunt. Certe ille tantum suae experientiae et observationi debet, tantillum solidi aliunde accepit, ut jure excusandus videatur si non temere in cujuslibet sine sententiam sine testimonium consensiat. Tanta gravissimae doctrinae moles, nunquam incertis rebus et auditionibus dubiis, esset constituta.

ALVUM PURGANTIA quae humores auferendo, corpus debilitant, et in omnibus, ubi emeticis opus est, adfectibus, requiruntur, debiliter quoque stimulantia sunt. Calomelas, sal glauberianum et scammonium, optima esse videntur. Quorum primus, in omnibus phlegmasiis, maximeque peripneumonia, et synocha, longe optimus est, et usque adeo, ut, sine sanguinis detractione, grana viii. vel x. ejus cum gr. j. tartari emetici superiori docte data, et proximo mane salis glauberiani aliquanto sustentata, plerumque illos adfectus pellant. Scammonium quoque tutam et gratam medicinam, et mitissimo opere esse, aliquot me annorum docuit

experientia. Verūmenimvero, quanto adversus sthenicos morbos vel supra vel infra purgantia valent, tanto in omni asthenicorum adfectuum genere, cum exceptione supra relata, et ob eandem rem, nocentiora sint necesse est.

REFRIGERANTIA, medicis vulgo dicta, debiliter stimulantia sunt. Et prae ceteris sales neutri et acida large diluta. Ex illis nitrum et jalapium salinum multum, me iudice, adversus sthenicos morbos, dummodo largius, ad vehementiorum stimulorum opus suspendendum, dentur evalent. Acida, plurimum diluta, gratissimam sthenicis aegrotantibus potionem, praeque caeteris vegetabile, praebent. Quarum potionum optima, tamarindarum, recens ex arbore decerptarum, infusum est. Est ubi sales neutri et acida conjuncta potenter agunt; exempla gratia duas vel tres doses salis communis cum succae limonum, aliquanto conjunctas, et, ut moris inter Nigros est, in dysenteriae remedium datus, saepe prodesse vidi.

Alii stimuli, tam nimis, quam parum, agentes, pro remediis memorari poterant; sed, quoniam plerorumque et praecipuorum satis actio jam ante explicata est; meoque sic proposito, quod de stimulantibus agere erat, satisfactum videtur; igitur, quotquot omitti in hac parte stimuli sunt, eorum actionum, principiis positis facile explicabilem, in medio relinquam.

F I N I S.